

Додаток
до рішення 56 сесії Менської
міської ради 8 скликання
19 грудня 2024 року № _____

ПРОГРАМА
щодо попередження дитячої безпритульності та
бездоглядності, розвитку сімейних форм виховання дітей-
сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування,
«Діти Менщини» на 2025-2027 роки

м. Мена
2024 рік

Зміст

1.	Паспорт Програми попередження дитячої безпритульності та бездоглядності, розвитку сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, «Діти Менщини» на 2025-2027 роки .
2.	Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма.
3.	Мета Програми.
4.	Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми.
5.	Завдання, заходи реалізації Програми та результативні показники.
6.	Координація та контроль за ходом виконання Програми.
7.	Додаток 1. Ресурсне забезпечення Програми.
8.	Додаток 2. Напрями діяльності та заходи Програми.

ПАСПОРТ**Програми попередження дитячої безпритульності та бездоглядності, розвитку сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, «Діти Менщини» на 2025-2027 роки**

1.	Ініціатор розроблення Програми	Менська міська рада, Відділ соціального захисту населення та охорони здоров'я Менської міської ради
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Закони України: «Про соціальні послуги» від 19 січня 2019 року № 2671-VIII, «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24 січня 1995 року № 20/95-ВР, «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» від 13 січня 2005 року № 2342-IV, Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015 «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини», Указ Президента України від 24.02.2022 р. №64 «Про введення воєнного стану в Україні», затверджений Законом України від 24.04.2022 р. №2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», Постанова Кабінету Міністрів України № 585 від 1 червня 2020 року «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», Постанова Кабінету Міністрів України № 587 від 01 червня 2020 року «Про організацію надання соціальних послуг»
3.	Розробник Програми	Комунальна установа «Менський міський центр соціальних служб» Менської міської ради
4.	Співрозробники Програми	Служба у справах дітей Менської міської ради
5.	Відповідальний виконавець Програми	Відділ соціального захисту населення та охорони здоров'я Менської міської ради, Комунальна установа «Менський міський центр соціальних служб» Менської міської ради.
6.	Учасники Програми	Відділ соціального захисту населення та охорони здоров'я Менської міської ради, Комунальна установа «Менський міський центр соціальних служб» Менської міської ради, служба у справах дітей Менської міської ради, виконавчий комітет міської ради.

7.	Термін реалізації Програми	2025-2027 роки
7.1.	Етапи виконання Програми	I етап: 2025 – 2026 роки II етап: 2027 рік
8.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Бюджет Менської міської територіальної громади та кошти інших джерел, не заборонених законодавством
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	280,000 тис.грн. 2025 рік - 91,000 тис.грн. 2026 рік - 94,000 тис.грн. 2027 рік - 95,000 тис.грн.
9.1.	Коштів бюджету територіальної громади	280,000 тис.грн.

2. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

На сучасному етапі розвитку українського суспільства посилення соціально-правового захисту дітей, попередження раннього соціального сирітства є одним із пріоритетних напрямків здійснення державної соціальної політики та важливою умовою інтеграції до Європейської спільноти. Це зобов'язує усі органи влади працювати в інтересах дітей.

Для забезпечення виконання завдань державної політики у сфері охорони дитинства діяльність Менської міської ради спрямовується на захист прав, свобод та інтересів дітей, запобігання їх бездоглядності та безпритульності, соціальному сирітству, розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, надання якісних соціальних послуг сім'ям, які потрапили у складні життєві обставини.

В період війни з росією в громаді з'явилася значна кількість внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб, які потребують послуги інтеграції та соціальної адаптації за новим місцем проживання, допомоги в забезпеченні створення належних умов для життєдіяльності, реалізації їх прав та потенціалу, забезпечення соціальної, медичної, психологічної та матеріальної підтримки.

Реалізація Програми забезпечить ефективне розв'язання соціальних проблем, які виникають у внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб, у зв'язку з тим, що в більшості випадків відбувається переміщення сімей з дітьми, громадян похилого віку або інвалідів, внаслідок чого це вимагає забезпечення системності та адресності, координації дій міської ради, центру соціальних служб, волонтерів, громадських та благодійних організацій. Війна вплинула і на соціальну ситуацію в громаді: знизилася доходи, збільшився рівень безробіття.

На сьогодні найбільш соціально вразливими є сім'ї з дітьми, батьки яких з певних причин не можуть забезпечити належного утримання та догляду за дитиною, ухиляються від виконання батьківських обов'язків. Часто такі діти стають жертвами насильства та злочинів, залучаються до протиправної діяльності. Їх життя і здоров'ю постійно загрожує небезпека. Для запобігання подібним негативним проявам у дитячому середовищі налагоджена системна робота, що включає проведення заходів із своєчасного виявлення складних життєвих обставин із застосуванням методики ведення випадку, діагностики ознак

сімейного неблагополуччя, профілактичної роботи з батьками, надання сім'ям соціальних послуг відповідно до їх потреб, організацію надання необхідної соціальної, психологічної, педагогічної та медичної допомоги дітям.

Особливої уваги та турботи з боку суспільства, всіх державних органів та недержавних організацій потребують діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, число яких збільшується в результаті ворожих обстрілів, воєнних дій, мінування територій та загибелі наших воїнів. Все актуальнішим стає питання їх влаштування до сімейних форм виховання (усиновлення, опіка, піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу), пошуку нових батьків, створення умов для зростання кожного маленького українця у колі сім'ї.

Тому актуальними залишаються питання:

- підвищення ефективності діяльності органів опіки та піклування, закладів соціального захисту дітей, спрямованої на профілактику бездоглядності та безпритульності дітей;

- подальшого розвитку в громаді форм сімейного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, їх усиновлення, влаштування під опіку, піклування, розгалуження мережі прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, запровадження послуги патронату, що є ефективним засобом боротьби з дитячою бездоглядністю та безпритульністю.

3. Мета Програми та напрямки реалізації

Метою Програми є створення належних умов для забезпечення реалізації права кожної дитини на виховання в сімейному середовищі, попередження дитячої бездоглядності, безпритульності та соціального сирітства.

Пріоритетними напрямками в реалізації заходів Програми визначено:

- удосконалення діяльності органів опіки та піклування в напрямку раннього виявлення сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, спрямованих на підвищення їх соціальної захищеності, економічної спроможності та зміцнення батьківського виховного потенціалу, надання їм необхідних соціальних послуг;

- подальший розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, створення умов для влаштування дітей у сім'ї, запровадження в громаді послуги патронату, надання прийомним батькам, опікунам, батькам-вихователям необхідних соціальних послуг;

- удосконалення механізму взаємодії місцевих органів влади з питань здійснення контролю за умовами утримання і виховання дітей у сім'ях, де батьки неналежним чином виконують свої батьківські обов'язки, а також у сім'ях усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів;

- мінімізація соціальних проблем, які виникають у внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб;

3. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

Прийняття цієї Програми дозволить підвищити рівень здійснення соціального захисту дітей, особливо дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування,

забезпечення їх прав, свобод і законних інтересів, у тому числі права на безпечні умови виховання та проживання в сімейному оточенні.

Програма передбачає протягом 2025-2027 років здійснити комплекс заходів, спрямованих на поліпшення становища дітей, їх фізичного, інтелектуального і духовного розвитку шляхом:

- підтримки сімей, які взяли на виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, сімей і дітей соціально незахищених категорій, сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- збільшення кількості прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, сприяння їх ефективній діяльності;
- запровадження в громаді послуги патронату;
- зменшення кількості дітей, які перебувають в закладах інституційного догляду;
- проведення спільної соціальної роботи всіх суб'єктів виявлення складних життєвих обставин для своєчасного реагування на випадки залишення дітей у небезпеці, захисту прав дітей, виявлення бездоглядних та безпритульних дітей, їх влаштування до закладів соціального захисту дітей, організації надання соціальних послуг сім'ям;
- соціальної підтримки внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб, які потребують послуги інтеграції та соціальної адаптації за новим місцем проживання, допомоги в забезпеченні створення належних умов для життєдіяльності, реалізації їх прав та потенціалу, забезпечення соціальної, медичної, психологічної та матеріальної підтримки;
- підвищення рівня взаємодії між службою у справах дітей, закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, правоохоронними органами, центром соціальних служб з питань соціальної підтримки сімей з дітьми, подолання дитячої бездоглядності та безпритульності, здійснення соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;
- проведення перевірок діяльності органів опіки та піклування, закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, щодо забезпечення ними захисту прав дітей;
- підвищення поінформованості населення з питань реалізації прав, свобод та законних інтересів дітей, розвитку сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, послуги патронату в результаті проведення інформаційних кампаній в мережі Інтернет та ЗМІ, виготовлення та поширення соціальної реклами, інформаційних матеріалів тощо.

Програма є довгостроковою та розроблена на період до 2025 року, передбачає два етапи виконання: I-й етап – 2025-2026 роки; II-й – 2027 рік.

Фінансове забезпечення заходів Програми здійснюється за рахунок коштів бюджету Менської міської територіальної громади та інших джерел, не заборонених чинним законодавством. При цьому обсяг коштів визначається органами виконавчої влади та місцевого самоврядування під час формування бюджету з урахуванням фінансових можливостей та може змінюватись в процесі виконання бюджету при внесенні змін до нього.

Ресурсне забезпечення Програми та строки її виконання наведено у додатку 1.

4. Завдання, заходи реалізації Програми та результативні показники

Протягом 2025-2027 років планується реалізувати завдання та здійснити такі заходи:

1. Запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності дітей, а саме:

– своєчасно виявляти дітей, які залишились без догляду або піклування батьків, безпритульних та покинутих батьками дітей, забезпечувати їх влаштування до центрів соціально-психологічної реабілітації дітей, патронатних сімей;

– встановлювати статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, не пізніше як через два місяці після виявлення дитини, яка залишилася без батьківського піклування.

2. Удосконалення процесу реабілітації бездоглядних та безпритульних дітей та їхніх сімей, дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, а саме:

– запроваджувати інноваційні методики надання соціальних послуг сім'ям з дітьми;

– розвивати форми роботи з батьками дітей, які перебувають у центрах соціально-психологічної реабілітації дітей, у закладах інституційного догляду, батьками, які ухиляються від виконання батьківських обов'язків.

3. Запровадження нових соціальних послуг для сімей з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах.

4. Розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (усиновлення, опіка, піклування, створення дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей), запровадження послуги патронату.

5. Забезпечення доступу населення до повної та об'єктивної інформації з питань влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання, використовуючи можливості інтернет-ресурсів та ЗМІ.

6. Інформування населення та здійснювати пошук, направлення на навчання кандидатів у патронатні вихователі.

6. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Безпосередній контроль за реалізацією заходів Програми здійснює служба у справах дітей міської ради та постійна комісія з питань охорони здоров'я, соціального захисту населення, освіти, культури, молоді, фізкультури і спорту Менської міської ради.

Начальник Відділу соціального захисту населення та охорони здоров'я Менської міської ради

Марина МОСКАЛЬЧУК